DE DIABETE DISSERTATIO INAUGURALIS QUAM AD DOCTORIS...

40

DE

DIABETE

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM

AD DOCTORIS GRADUM IN MEDICINÆ

ASSEQUENDUM

IN CÆS REG ARCHIGYMNASIO PATAVINO

DEFENDENDAM PROPONIT

CAROLUS CONTI

PATAVII

EX TYPIS VALENTINI CRESCINII

MDCCCXXXI

DE DIABETE

Hic morbus ab antiquis Medicis parum admodum observatus fuit, et Galenus ipse duos solummodo aegrotos Diabete laborantes in sua praxi se vidisse affirmat.

Graeci Medici huic morbo Διαβήτης nomen imposuere, Latini vero Urinae Profluvium appellarunt: quem morbum illustris Odier in Volumine secundo sui operis, cui titulus: *Lectiones Medicinae practicae* distinxit in Diabeten saccharosum a materia praeponderante saccharata et fermentationi proclivi, et in Diabeten insipidum a deficientia illius materiae. Recentiores Clinici satis non vero abunde, de hoc morbo scripserunt. Nos itaque in nostra hac

thesi aliquis adjicere circa hunc morbum statuimus; et propterea definientes eum dicimus, Diabeten esse morbum, in quo mediante urinae affluxu praeternaturali et morboso, lotium adeo copiose ab aegro elicitur, nihil fere demutatum immodice sub aquae specie crudae, ut quantitatem ingesti potulenti liqui di liquoris mirum in modum exuperat, et paullatim increscente morbo, oleum ipsum animale, pinguedo quasi liquefacta per canales Uropoieticos, et ipse chylus ab aegrotante separentur.

Tres Diabetis species Neoterici distinguunt. Prima species est Diabetes *vera*, in qua aeger Urinam naturalem siquidem sub exuberanti copia et frequentis sine gravi incommodo expellit.

Secunda species est illa, quae *Notha* sive *Spuria* dicitur, quando aegar cito nimis et frequenter urinam dejicit multum a naturali colore mutatam, et substantiae paulo ante assumptae formam retinentem.

Tertia demum Chylosa appellatur, in qua scilicet ipsae chylosae substantiae parum vel nihil immutatae cum urinis affunduntur, quae revera luctuosa admodum Diabetis species, de qua Aretaeus scripsit: *in hoc morbo miraculi ad instar, carnes hominum et pinguedines per Urinam separantur, et totum corpus ad maciem perducit.*

Incipiente aegritudine, Urinas majori in copia

quam par est, homo absque gravi injuria separat, nec ipsae Urinae morbosae apparent; invalescente autem morbo, Urinae copia valde augetur cum continua mingendi voluntate atque molestia, et in urethra imo ipsa glande titillatio atque sensus spasmodicus percipitur; insuper appetitus fortiter viget, sitisque quasi inexplebilis cum faucium ariditate aegro supervenit. Lotium vero valde spumosum, albescens, turbidissimum evadit; totum corpus ab urenti calore torquetur, anxietatibus etiam atque internis cruciatibus vigiliisque exagitatur. Quod si Diabeticus parumper a mictione se abstineat, statim illis Ilia, Lumbi, Perinaeum, Testes dolent; Coxae, maximeque Renes intumescunt; Febris hectica plerumque aegrotanti supervenire solet, cui aestus in visceribus etiam aliquis inesse videtur; totum ejus corpus paullatim emaciatur atque tabescit; demum anorexia et totali viscerum Chylopoieticorum languore correptus, inter convulsivos motus et deliria viriumque defectionem cum extremorum tremore ac frigore tam misere distinetur, ut ad disperationem quandoque redactus ipsius vitae filum abrumpere cupiat atque perquirat.

Urinae Diabeticorum Chymice pertractatae a praeclarissimis illius artis Professoribus, haec praecipua observanda praebuerunt. Eximius Thenard inter alios in Diabeticorum Urinis primum exuberantem

copiam aquosi humoris invenit, deinde plurimam saccharinam substantiam observavit, quod pariter affirmatum fuit repetitis experimentis a diligentissimo Marabellio. Praeterea Thenard ipse in Diabeticorum Urinis quod mirum est, Acidum Uricum non reperit, quam certe substantiam in Urinis naturalibus passim Chymici attentissimi observarunt; et contra in hisce Diabeticorum Urinis portionem multam Phosphati atque Sulphati detexit, quae portio Tincturam Lacmi Italice *Tornasole* in rubrum tingit, praetereaque sale muriatico admodum abundat. Postremo in iisdem Urinis olea pinguedinosa, et substantiae animales, ipsaque si iis placet, Chilosa materies parum aut nihil immutata, inventa fuerunt.

De caussis verba faciens, aliae externae, internae aliae esse possunt. Et primum ut de internis loquar, lassitudo, et debilis admodum compages viscerum uropoieticorum proxima est caussa Diabetis. Quod vitium cum stomachi praesertim et viscerum omnium chylopoieticorum atonia conjunctum est, idcirco Scriptores nonnulli hanc aegritudinem quasi ventriculi Lienteriam appellare non dubitarunt, cum viderint in hoc morbo chylosae ipsae materiae parum aut nihil commotae a ventriculo ad uropoietica vasa per quam citissime transire atque effundi. Notavit jam *Celsus* in Capite XXVII Libri septimi agens de Cancero, consensum inter vesicam et stomachum,

ubi sic ait: *Otio cenero saepe adfici stomachum, cui cum vesica quoddam consortium est: exque eo fieri, ut neque retineatur cibus, neque si quis retentus est, concoquatur neque corpus alatur.* Accedo insuper eximia, aut salina, aut acorbutica, et qui dyscrasia humorum laborant, quae sanguis crasim fere dissolvit, colliquat, et in aerositatem quandam morbosam inducit, hunc luctuosum morbum promovere potest. stomachi quoque diuturna debilitatio atque atonia, subsequens causa est hujusce morbosaa affectionis, per quam aeger in consumptionem et maciem totius corporis inducitur.

Diabetes etiam aliquando cum morbis acutis atque inflammatoriis, renum praesertim et urinariae vesicae conjungitur; aliae tandem permultae causae hunc morbum promovere queunt, inter quas drastica purgantia, per longum tempus adhibita, et praecipue intempestivus Cantharidum usus tam internus, quam externus, enumerandus est; item abusus Liquorum omnium spirituosorum, et speciatim ex aqua sic dicta vitae, sive alkool, aliorumque similium, ipsa quoque lues gallica, et virulentae Ghonorrheae protractae: exercet porro hic morbus recentes sponsos, tum alios, qui nimium Veneri indulserunt; et abusus in sembus diabeticam morbosam affectionem excitare possunt.

Clarissimus Lommius de hoc morbo loquens in

libro secundo ait: "*Diabetes teterrimum* morbi genus
„ est, in quo ubi quis incidat, fere nunquam salvus
„ evadit, et diutissime et propemodum sine remedio
„ conflictatur. Si tamen recens sit, et in juvenibus
„ incidat, aliquando curatus fuit; in senibus vero
„ medelam non admisit, et aegros ad lentam tabem
„ et consumptionem perducit „.

Sanguinis emissiones in hoc morbo locum non habent, exceptis illis casibus, in quibus plethora manifesta appareat in principio morbi, aut irritativa inflammatio ad renes, ad ureteres, ad vesicam urinariam praecipue in juvenibus. Clysmata potius emollientia convenire possunt, quando dejectiones alvi sint admodum suppressae.

Sed et aliqua etiam externa remedia in Diabete locum habere possunt: exempli gratia fomentationes ex decoctionibus plantarum aliquo pacto adstringentium ad regionem renum, ad pubem, ad poerineum aliquod solamen afferunt; decoctiones corticis peruviani et radicum symphiti majoris linnaei, corticum malorum aurantiorum; tandem etiam immersiones in aqua frigidiuscula, et semicupia lotionesque ipsae thermales ad renes, poerineum applicatae aliquando in Diabeticis levamen et medelam praebuerunt; sed ut de internis remediis dicam, purgantia drastica et fortiora in hoc malo non conveniunt, et levioribus solummodo utendum est: hinc cassia, manna, pulpa

tamarindorum sero lactis commixta plurimum juvare possunt, et alia similia.

Aliqui porro Medici absorbentibus sic dictis usi fuerunt: hinc praeparationes coraliorum rubrorum, oculorum cancrorum cum aliquo juvamine adhibuere, et pulveres quoque adstringentes ex bolo Armeno, terra sigillata, aliisque similibus in usum contulerunt in Diabete pertractando.

Sed si morbus, ut frequentius evenire solet, ad maciem universalem pergat, iis remediis utendum erit, quae in tabe pulmonali medenda maximum locum tenent, lacticinosis nempe et incrassantibus, inter quae diaeta lactea, inde lactis usus aqua Brandule permixti, aut etiam illi B. M. Virginis de Monte Ortone; insuper et jura carnium glutinosarum, ex carnibus viperarum, aut juvenum animalium in usum veniunt, aliaque quamplurima Medicis satis nota atque probata. Tandem si morbus fortunate ad valetudinis statum pergat, quod rarum profecto est, martialia atque corroborantia majora confugiendum erit, videlicet ad tincturam Chinae chinae, ad illam martis, ad Aethiopem martialem, et ad continuatum usum aquarum acidularum Recoboarii, aliarumque ejusdem indolis proprietatisque.

Ad Diaetam vero quod attinet, crebro alimentis equidem tenacioribus primum, inde incrassantibus et nutrientibus uti debet aeger, qui diabeticus fuit,

et ab eo morbo liberatus, eo tamen modo, ne stomachi vires jam debilitatae nimia ciborum copia opprimantur; insuper abstinere se debet ab usu Liquorum omnium spirituosorum, et ab omnibus, quae aut nimiam irritationem in vasis uropoieticis, vel atoniam aliquo modo inducere valeant.

F i n i s.

THESES DEFENDENDAE

I

Contingunt verae methastases materiales.

II

Crises ex primigenia Hyppocratis sententia admittendae.

III

In pharmacis et virtus electiva agnosci debet.